УСТАНОВА АДУКАЦЫІ «ВІЦЕБСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ П. М. МАШЭРАВА»
КАФЕДРА ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСІ

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎСТАНОВА «ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ БІБЛІЯТЭКА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА»

БЯСПЛАТНЫЯ КУРСЫ «ВІЦЕБСК: РЭАЛЬНАЯ І ПАПУЛЯРНАЯ ГІСТОРЫЯ РОДНАГА ГОРАДА»

Спіс літаратуры да лекцыі 1

«Віцебск дагарадскі»

Віцебск
2016

Старажытныя паселішчы на месцы Віцебска

1. **Археалогія** Беларусі : энцыклапедыя : у 2 т. / рэдкал.: Т. У. Бялова (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БелЭн. імя П. Броўкі, 2009. – Т. 1 : А–К. – С. 168–170 ; 172–173 ; 305–307.

2. **Археалогія** і нумізматыка Беларусі : энцыклапедыя / рэдкал.: В. В. Гетаў [і інш.]. – Мінск : БелЭн. імя П. Броўкі, 1993. – С. 72–73 ; 129 ; 227.

3. **Бубенько, Т. С.** Средневековый Витебск: Посад – Нижний замок (X – первая половина XIV в.) / Т. С. Бубенько. – Витебск, 2004. – С. 12 ; 27 ; 60–64 ; 201.

4. **Левко, О.** Археологическое наследие Витебска: проблемы и перспективы его использования / О. Левко // 90 год Віцебскаму абласному краязнаўчаму музею : матэрыялы навуковай канферэнцыі, Віцебск, 30-31 кастрычніка 2008 г. / рэдкал.: Г. У. Савіцкі [і інш.] ; Упраўленне культуры Віцебскага аблвыканкама, УК «Віцебскі абласны краязнаўчы музей». – Мінск, 2009. – С. 25–30.

5. **Левко, О. Н.** Витебск : [монография] / О. Н. Левко. – Минск : Беларуская навука, 2010. – С. 169–172 ; 281–282.

6. **Штыхов, Г. В.** Второй город земли Полоцкой / Г. В. Штыхов // Древнейшие города Белоруссии / Г. В. Штыхов, П. Ф. Лысенко. – Минск : Наука и техника, 1966. – С. 27–37.

7. **Штыхов, Г. В.** Города Полоцкой земли / Г. В. Штыхов. – Минск : Наука и техника, 1978. – 160 с., ил.

Ранні жалезны век на Віцебшчыне.

Днепра-дзвінская археалагічная культура

8. **Археологические** культуры: Днепродвинская [электронная версия] // Археология.РУ : открытая библиотека имени В. Е. Еременко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.archaeology.ru/lib/dneprodvinskaya.html. – Дата доступа: 23.01.2017. – [*На сайте имеется основная литература в электронном формате*].

9. **Археалогія** Беларусі : у 4 т. / рэдкал.: М. В. Біч [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 1999. – Т. 2 : Жалезны век і ранняе сярэднявечча**.** – С. 174–231 ; 359–375.

10. **Митрофанов, А. Г.** Железный век средней Белоруссии (VII-VI вв. до н.э. – VIII в. н.э) / А. Г. Митрофанов. – Минск : Наука и техника, 1978. – 160 с.

11. **Чарняўскі, М.** Неславянскія культуры паўночнай Беларусі / М. Чарняўскі // Arche. – 2009. – № 4. – С. 135–154.

12. **Шадыро, В. И.** Витебское Подвинье в эпоху железного века / В. И. Шадыро // Гарадоччына ўчора, сёння, заўтра : матэрыялы І Гарадоцкіх краязнаўчых чытанняў, 26 кастрычніка 2007 г. / рэдкал.: А. М. Дарафееў [і інш.]. – Гарадок, 2008. – С. 20–26.

13. **Шадыро, В. И.** Ранний железный век северной Белоруссии / В. И. Шадыро. – Мінск : Наука и техника, 1985. – 126 с.

14. **Шадыра, В. І.** Беларускае Падзвінне ў эпоху жалеза і ранняга сярэднявечча (VIII ст. да н. э. – VIII ст. н. э.) : аўтарэферат дысертацыі / В. І. Шадыра. – Мінск : Ін-т гісторыі, 2003. – 40 с.

15. **Шадыра, В. І.** Беларускае Падзвінне (І тысячагоддзе н.э.) / В. І. Шадыра. – Мінск : Ін-т гісторыі НАН Беларусі, 2006. – 150 с., іл.

16. **Шмидт, Е. А.** Племена верховьев Днепра до образования Древнерусского государства. Днепро-двинские племена (VIII в. до н. э. – III в. н. э.) / Е. А. Шмидт. – Москва, 1992. – 207 с.

Балты і славяне на тэрыторыі Беларусі і Віцебшчыны

17. **Гусева, Е.** Дорогами балтов и славян / Е. Гусева // Планета. – 2015. – № 10. – С. 44–51 ; № 11. – С. 44–51.

18. **Дернович, С. Д.** Североевропейские древности эпохи викингов с территории Полоцко-Витебского Подвинья / С. Д. Дернович // Гісторыя і археалогія Полацка і Полацкай зямлі : матэрыялы IV Міжнароднай навуковай канферэнцыі, 23–24 кастрычніка 2002 г. / уклад. Т. А. Джумантаева. – Полацк : НПГКМЗ, 2003. – С. 80–85.

19. **Дзмітрачкоў, П. Ф.** Аб развіцці этнічных працэсаў на беларускіх землях у сярэдневяковы перыяд (VI – першая палова XIII ст.) / П. Ф. Дзмітрачкоў // Веснік Магілёўскага дзяржаўнага універсітэта ім. А. А. Куляшова. – 2007. – № 4 (28). – С. 19–22. – [*Прааналізаваны змены ў развіцці этнічных працэсаў на беларускіх землях у раннім сярэднявеччы, тыя асноўныя фактары, якія вызначылі гэтыя змены*].

20. **Зайкоўскі, Э.** Балты Цэнтральнай і Усходняй Беларусі ў сярэднявеччы / Э. Зайкоўскі // Спадчына. – 1999. – № 1. – С. 61–72.

21. **Салівон, І. І.** Заблытаная «таямніца» гісторыі беларусаў / І. І. Салівон // Беларуская думка. – 2011. – № 9. – С. 90–93.

22. **Тугай, У.** Балты на тэрыторыі Беларусі : матэрыялы ў дапамогу настаўнікам гісторыі. Гісторыя Беларусі, VI клас / У. Тугай // Гісторыя: праблемы выкладання. Серыя «У дапамогу педагогу». – 2009. – № 7. – С. 47–51.

23. **Шадыро, В. И.** Этнокультурная ситуация на территории Белорусского Подвинья накануне образования Полоцкого государства (лингво-археологический аспект) / В. І. Шадыро // Пытанні мастацтвазнаўства, этналогіі і фальклярыстыкі / нав. рэд. А. І. Лакотка. – Мінск : Права і эканоміка, 2006– . – Вып. 6. – 2009. – С. 632–645.

24. **Штыхаў, Г. В.** Крывічы: па матэрыялах раскопак курганоў у Паўночнай Беларусі / Г. В. Штыхаў. – Мінск : Навука і тэхніка, 1992. – 191 с., іл.

25. **Штыхаў, Г. В.** Археолагі дапаўняюць летапісцаў / Г. В. Штыхаў. – Мінск : Беларуская навука, 2009. – 149 с.

Матэрыяльная культура балтаў

26. **Древности** Северо-Западного края. Т. I. Вып. 2 : Люцинский могильник. С XV таблицами рисунков и 36 политипажами. – Санкт-Петербург : Типография Главного Управления Уделов, 1893. – 47 с. ; прил. на 36 с., табл. I–XV.

27. **Древности** Северо-Западного края. Т. I. Вып. 2: Люцинский могильник. С XV таблицами рисунков и 36 политипажами. – Санкт-Петербург : Типография Главного Управления Уделов, 1893 [электронная версия] // BIBLIOTHECA CHERSONESSITANA [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.library.chersonesos.org/getfile.php?tome_code=233&ext=djvu. – Дата доступа: 23.01.3017.

28. **Живая** история Балтии // vk.com [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vk.com/baltia_lh. – Дата доступа: 23.01.2017.

29. **Латгалы.** Раннее средневековье. 9-11 век. // vk.com [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vk.com/club127163348. – Дата доступа: 23.01.2017.

30. **Материалы** и исследования по археологии Латвийской ССР. Том I. Нукшинский могильник / под ред.: Э. Д. Шноре, Т. Я. Зейда – Рига : АН ЛатССР, 1957. – 147 с.

31. **Материалы** и исследования по археологии Латвийской ССР. Том I. Нукшинский могильник / под ред.: Э. Д. Шноре, Т. Я. Зейда – Рига : АН ЛатССР, 1957 [электронная версия] // vk.com [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vk.com/doc2190659_280269512?hash=545c71eddc50639b7b&dl=61252ef23529eb9863. – Дата доступа: 23.01.2017.

32. **Материалы** и исследования по археологии Латвийской ССР. Том II. Асотское городище / под ред.: Э. Д. Шноре, Т. Я. Зейда – Рига : АН ЛатССР, 1961. – 289 с.

33. **Материалы** и исследования по археологии Латвийской ССР. Том II. Асотское городище / под ред.: Э. Д. Шноре, Т. Я. Зейда – Рига : АН ЛатССР, 1961 [электронная версия] // vk.com [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://vk.com/doc2190659_280269290?hash=37e80c524f6b2f6992&dl=0835a65033ba1414e6. – Дата доступа: 23.01.2017.

34. **Радиньш, А.** Погребальный обряд и инвентарь латгальских захоронений 10–13 веков / А. Радиньш // Archaeologia Lituana 2. – Vilnius, 2001. – P. 65–118.

35. **Радиньш, А.** Погребальный обряд и инвентарь латгальских захоронений 10–13 веков / А. Радиньш // Archaeologia Lituana 2. – Vilnius, 2001. – P. 65–118 [электронная версия] // Кауп. Живая история Балтии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://kaup.ru/files/lib/radinsh_pogrebalhyj_obryad_i_inventar_latg_10-13.pdf. – Дата доступа: 23.01.2017.